

Upprättad av
2005-01-07/Rt, Sea

Beslutad
2014-06-23 BoC

Revideringsdatum
2018-06-20 Gbd, Mel

Råd och anvisning nr: 106

Brandskydd vid tillfälliga övernattnings

Räddningstjänsten Storgöteborgs (RSG) Råd och Anvisningar (R&A) har som syfte att underlätta tolkning av lagstiftning, samt även förtydliga räddningstjänstens syn inom specifika områden. Lagstiftning är alltid styrande och åsidosätts inte av detta dokument.

Bakgrund och syfte

Under flera år har byggnader med skolor, daghem, fritidsgårdar, kyrkor och byggnader med liknande verksamheter använts för övernattnings. Antalet övernattande gäster har över tiden ökat i omfattning, och antalet gästnätter ökar vid evenemang av olika slag som Gothia Cup, Partille Cup m.fl.

Dessa R&A syftar till att ge en enhetlig syn på brand och utrymningssäkerhet vid tillfällig övernattnings i befintliga lokaler ur räddningstjänstens perspektiv.

Avgränsningar

R&A tar inte upp frågan om huruvida verksamheten är tillståndspliktig (hotelltillstånd) eller om det kan finnas krav/rekommendationer på lokalernas utformning eller utrustning från andra myndigheter. Denna R&A berör inte fall då byggnadsnämnden bedömer verksamheten som bygglovspliktig på grund av ändrad användning.

Tillämpning

Dessa råd och anvisningar är avsedda att tillämpas som vägledning under förvaltningskedet för skolor m.fl. genom tillämpning av Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). De är inte avsedda som vägledning vid nyproduktion av skolor med tilltänkt övernattnings.

Ansvar för brandskyddet

Enligt LSO är det ägare och nyttjanderättshavare som har ansvar för att brandskyddsarbetet har en skälig omfattning i byggnad, verksamhet och organisation. Det krävs en helhetssyn där ägare och nyttjanderättshavare har kunskap om sitt brandskydd och förstår hur olika brandskyddsåtgärder samverkar till att minska risker för brand. Skyldigheter för ansvarig hyresgäst vid tillfällig övernattnings presenteras i bilaga 2.

Innehållsförteckning

1	Rutiner i kontakt mellan förläggningsansvarig och räddningstjänst.....	3
2	Brandcellsindelning	3
3	Brand- och utrymningslarm.....	4
3.1	Omfattning	4
3.2	Styrningar och överföring.....	4
3.3	Utrymningslarm.....	4
4	Utrymningsplanering.....	5
4.1	Utrymningsväg.....	5
4.2	Låsning.....	5
4.3	Personantal.....	5
4.4	Vägledande markering	5
4.5	Utrymningsplan	5
5	Brandfarlig vara	5
6	Brandredskap och utbildning	6
7	Elinstallationer.....	6
8	Tillsyn.....	6
	Bilaga 1 - Undantag beträffande okomplicerad byggnad i ett plan	7
	Bilaga 2 - Skyldighet för ansvarig hyresgäst	8
	Bilaga 3 – Underrättelse tillfällig övernattnig	9

Inledning

R&A innehåller vägledning och råd för att nå ett tillfredsställande och skäligt brandskydd och gäller lokaler för tillfällig övernattnig i skolor, daghem, fritidshem, klubbstugor och liknande lokaler. Bedömningen av det skäliga brandskyddet görs i stora drag utifrån samhällets lägsta krav vid nybyggnation. Därför refereras kravställningen till Boverkets byggregler, *BBR*.

En verksamhet med tillfällig övernattnig förväntas innefatta personer utan god lokalkännedom och som inte förväntas vara vakna vid sin vistelse, men förväntas kunna utrymma på egen hand. Detta skiljer sig från vad brandskyddet i skolor normalt är utformat för, då personer i dessa byggnader i den dagliga verksamheten förväntas vara vakna och ha god lokalkännedom. En verksamhet med tillfällig övernattnig motsvarar i större utsträckning förhållandena vid en hotellverksamhet (verksamhetsklass 4 enligt *BBR*).

För okomplicerade byggnader i en våning finns en bedömning av möjliga undantag med bibehållen skälig brandskydds nivå, se *bilaga 1*.

1 Rutiner i kontakt mellan förläggningsansvarig och räddningstjänst

Det förbättrar förutsättningar för räddningsinsats om räddningstjänstens ledningscentral (LC) direkt via e-post underrättas om varje övernattnigstillfälle av ansvarig hyresgäst. Underrättelsen medför dock inget automatiskt godkännande av lokalerna, utan är en ren information för att förbättra förutsättningarna för en räddningsinsats av räddningstjänsten. Blankett att fylla i vid underrättelse återfinns i bilaga 3 och på www.rsgbg.se.

2 Brandcellsindelning

Ett av grundkraven i *BBR* angående övernattnig vid hotellverksamhet, verksamhetsklass 4, är att gästrum på hotell ska utformas som egen brandcell, *BBR 5:544*. Därför är det RSG:s bedömning, att varje rum eller sammanhängande grupp av rum som används som förläggning ska vara egen brandcell för att ett skäligt brandskydd ska uppnås.

Hotell eller liknande i byggnadsklass Br1 medför brandcellsgränser i EI 60, *BBR 5:544*. Emellertid är det ur ett kostnad-nyttia perspektiv inte fullt försvarbart att ställa krav på att varje rum eller sammanhängande grupp av rum ska uppfylla 60 minuters brandteknisk avskiljning (EI 60). Dock ska det aldrig understiga en brandteknisk avskiljning på 30 minuter (EI 30).

Utrymningsvägar och trapphus bör utgöra egna brandceller enligt *BBR 5:53*. Korridor som är utrymningsväg samt trapphus ska således vara egna brandceller. Dörrar som ansluter till utrymningsväg får som lägst vara utförda i brandteknisk klass EI30-S_a, *BBR 5:534*. Dörrar som ansluter till trapphus får som lägst vara utförda i brandteknisk klass EI 30-S_m, *BBR 5:534*. Dock kan befintliga dörrar, som i all väsentlighet uppfyller avskiljningskraven, men i vissa avseenden inte når upp till EI30-S_a eller EI 30-S_m,

behållas. Dörrar som i all väsentlighet inte uppfyller avskiljningskraven ska bytas. Dörrar till sovsalar ska vara försedda med tätningslist och sluta tätt.

Dörrar till eller i utrymningsvägar ska vara självstängande om det är en förutsättning för brandskyddets utformning, *BBR 5:254*. Utrymningsvägen, exempelvis korridoren, ska behålla sin funktion i händelse av brand. I de fall då flera övernattningsrum utrymmer via samma korridor ska dessa vara försedda med dörrstängare. Det kan dock accepteras icke klassade dörrstängare till dessa utrymmen om de i övrigt uppfyller tilltänkt funktion. Av praktiska skäl kan det finnas anledning att inte generellt utrusta samtliga klassrum med dörrstängare. Om endast ett klassrum används för övernattnings i en förövrigt avskild korridor eller motsvarande, kan detta accepteras utan dörrstängare. Klassrum och andra utrymmen som inte används som övernattningslokal ska vid tillfället vara låsta och behöver därför inte utrustas med dörrstängare.

Ett icke brandklassat glas i vägg mot utrymningsväg accepteras inte, då det inte upprätthåller brandcellsgränsen.

Luftbehandlingsinstallationer ska utformas så att ett tillfredsställande skydd mot spridning av brandgas mellan brandceller erhålls, *BBR 5:533*. Det som särskilt ska beaktas i detta avseende är att brand- och brandgaser inte får spridas till utrymningsvägar. Exempelvis tillåts inte överluft från klassrum till korridor.

3 Brand- och utrymningslarm

3.1 Omfattning

Byggnad som ska användas enligt ovan ska vara försedd med stationärt automatiskt brandlarm utfört enligt *SBF 110:6* eller från och med 1 januari 2015 *SBF 110:7*. Detektorer ska minst finnas i de lokaler som utnyttjas som sovsalar samt i korridorer och trapphus. Detektorernas täckning och placering ska följa reglerna i *SBF 110:6* eller *SBF 110:7*.

3.2 Styrningar och överföring

Brandlarmet ska automatiskt starta utrymningslarmet i byggnaden. Brandlarmet ska automatiskt överföras till räddningstjänsten. Larmet får inte larmlagras när lokalerna används för övernattnings.

3.3 Utrymningslarm

Objektet ska vara försett med ett utrymningslarm. Larmet ska kunna uppfattas i alla delar som används för övernattnings. Ljudstyrkan ska vara lägst 75 dB vid den sovandes huvud, vilket normalt innebär minst ett larmdon per rum. Tryckknappar för manuell start av larmet ska finnas lätt tillgänglig för skolvärd vid övernattnings.

4 Utrymningsplanering

4.1 Utrymningsväg

Varje rum för övernattningsrum ska ha tillgång till minst två av varandra oberoende utrymningsvägar, *BBR 5:321*. Fönster anses inte utgöra en av två av varandra oberoende utrymningsvägar annat än på markplan. Vid förekomst av alternativa utrymningsvägar via angränsande klassrum ska dessa förses med som lägst efterlysande vägledande markeringar i utrymningsriktning. Motstående sida ska märkas med "utrymningsväg, får inte blockeras".

4.2 Låsning

Dörrar som ska användas för utrymning ska vara lätta att öppna och passera i enlighet med *BBR 5:335*. Dörrar bör kunna öppnas med ett trycke som trycks nedåt eller genom att dörren trycks utåt. Dörren måste vara öppningsbar utan nyckel.

4.3 Personantal

Antal personer som kan förläggas per brandcell är beroende av golvytan och utrymningsdörrarnas bredd. Ett lämpligt riktvärde är 3 m²/person (med sängar 4 m²/person). I större lokaler, t ex gymnastiksal, ska det finnas fria gångstråk som mynnar vid utgångsdörrarna. Är lokalen försedd med dörrar som är inåtgående i utrymningsriktningen får personantalet inte överskrida 30. Förekommer det utrymningsvägar som öppnas med vred får personantalet inte överskrida 50.

4.4 Vägledande markering

Utrymningen i verksamhetsklass 4 (hotell eller liknande) ska vara försedd med vägledande markeringar för utrymning. Utrymningsvägarna ska vara försedd med nödbelysning.

Utifrån ovanstående anses det vara skäligt att utrusta utrymningsvägar med genomlysta vägledande markeringar för utrymning. Att förse utrymningsvägar med nödbelysning anses inte skäligt ur ett kostnad/nytta perspektiv.

I de fall fönster är avsedda som alternativ utrymningsväg (i markplan) ska dessa markeras med vägledande markering.

4.5 Utrymningsplan

Anslag med utrymningsplan ska finnas i varje gästrum, allt i enlighet med *BBR 5:354*. Utrymningsplanen ska placeras innanför dörr till övernattningsrum. Den ska ange skolans namn, adress och hur räddningstjänsten och annan hjälpinstans larmas. Utrymningsplanen ska även påvisa utrymningsvägar, närmaste inomhusbrandpost/brandsläckare, larmtryckknappar och återsamlingsplats. Informationen ska återges på svenska och engelska.

5 Brandfarlig vara

Brandfarlig vara får inte hanteras eller förvaras i lokalerna. De lokaler där stadsgas, gasol eller högspänningsanläggningar är i bruk får inte användas som förläggning.

6 Brandredskap och utbildning

Släckutrustning av lämplig typ ska finnas tillgänglig. Brandredskapen kan utgöras av inomhusbrandpost eller handbrandsläckare. Befintlig släckutrustning i skolan ska göras tillgänglig vid övernattning. Förläggningsansvariga skolvärdar, ska vara brandskyddsutbildade och kunna hantera släckutrustningen.

7 Elinstallationer

Alla elinstallationer ska vara utförda av fackman. Provisoriska elinstallationer accepteras inte.

8 Tillsyn

Det är uthyrarens ansvar att kontrollera så att lokalerna vid varje tillfälle är anpassade till den verksamhet som bedrivs. Räddningstjänsten utför inte en besiktning av lokalerna vid varje övernattningstillfälle utan kontrollen sker i samband med den planerade tillsynen enligt LSO 5 kap 1 §.

Bilaga 1 - Undantag beträffande okomplicerad byggnad i ett plan

Bilagan avser tillfällig övernattning i en okomplicerad byggnad i ett plan, dvs. en mindre byggnad i ett plan, där man vill sova över i sin egen lokal någon enstaka natt. Exempelvis övernattning i egen klubbstuga för egna medlemmar med gäster i mindre omfattning.

Den avser inte regelbunden uthyrning till gäster vid fotbollscuper och liknande arrangemang.

För okomplicerade byggnader i ett plan har följande undantag bedömts vara acceptabla med bibehållen säkerhet.

Brandcellsindelning

Storkök, personalrum och omklädningsrum, soprum, teknikutrymme ska utgöra egna brandceller. Övriga delar kan vara samma brandcell.

Utrymningsvägar

För lokaler i markplan kan en utrymningsväg utgöras av öppningsbart fönster om de övernattande själva, utan assistans, kan ta sig ut via detta.

Utrymningslarm

Utrymningslarmet kan vara internt och utlösas automatiskt vid rök i lokalerna. Larmet kan utgöras av seriekopplade brandvarnare.

Bilaga 2 - Skyldighet för ansvarig hyresgäst

Ansvarig hyresgäst ska informera sig och övriga gäster om följande:

- var utrymningsvägarna finns
- var släckutrustning finns
- att totalt rökförbud råder
- att uppställning av privata fordon inte får hindra räddningstjänsten att nå förläggingslokalerna

Ansvarig hyresgäst ska dessutom tillse att följande ordningsregler efterlevs:

- att dörrar till trapphus är stängda (gäller inte magnetuppställda dörrar)
- att korridorer är fria från brännbara och lösa föremål som kan hindra vid utrymning (sopsäckar, bänkar, bord, lösa stolar och dylikt)
- att elektrisk utrustning inte används i övernattningsrum (kaffekokare, elektriska plattor, doppvärmare och dylikt)

Vid utlöst brandlarm ska samtliga personer alltid och omedelbart lämna byggnaden.

Vid utlöst brandlarm ska ansvarig hyresgäst:

- alltid ringa 112 och informera räddningstjänsten om vad som inträffat
- alltid möta räddningstjänsten
- visa räddningstjänsten var förläggning förekommer
- tillhandahålla nycklar för räddningstjänstens behov (gäller om låsens cylindrar bytts vid inkvartering)

Bilaga 3 – Underrättelse tillfällig övernattnig

Detta är en underrättelse om tillfällig övernattnig. Underrättelsen medför dock inget automatiskt godkännande av lokalerna, utan är en ren information för att förbättra förutsättningarna för en räddningsinsats av räddningstjänsten. Lokalen ska som lägst vara utformad i enlighet med Räddningstjänsten Storgöteborgs R&A - 106.

Information angående behandling av personuppgifter:

Behandling av dina personuppgifter är nödvändig för att räddningstjänsten ska kunna skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade, för annan fysisk person samt i syfte att fullgöra räddningstjänstens rättsliga förpliktelse avseende planering av räddningsinsats enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Vi behandlar dina personuppgifter endast om det är motiverat med hänsyn till ändamålet med behandlingen och i enlighet med bestämmelserna i Dataskyddsförordningen (679/2016).

Ansvarig för behandlingen är Räddningstjänstförbundet Storgöteborg, org. nr 222000–0752 med adress Box 5204, 402 24 Göteborg. Om du anser att dina personuppgifter behandlas i strid mot Dataskyddsförordningen kan du kontakta Räddningstjänstförbundet Storgöteborgs dataskyddsombud via dso@rsgbg.se eller på telefon 031-3352600.

För mer information om hur vi behandlar dina personuppgifter, ta gärna del av vår integritetsinformation på vår hemsida:

<http://www.rsgbg.se/om-oss/dataskyddsförordningen/>

Tillfällig övernattnig

Övernattningslokalens namn	
Övernattningslokalens adress	Ort
Datum för övernattnig (fr.o.m. - t.o.m.)	
Antal personer	
På boendet är ansvarig hyresgäst	Telefonnr

Telefon på plats i boendet
Finns på boendet ett automatiskt brandlarm kopplat till Räddningstjänsten Storgöteborg Ja ☐ Nej ☐
Om ja, vilket larmid/systemnr har larmenläggningen? (dessa nummer står skrivet på brandlarmscentralen, se exempel nedan)

Ort	Datum
-----	-------

Inskickat av

Ovanstående uppgifter insänds till:

Rsgstab-lc4@rsgbg.se

Var vänlig skicka mailet med mottagarbevis för att säkerställa att informationen mottagits.

Räddningstjänsten Storgöteborg
Stabschefen
Box 5204, 402 24 Göteborg

	Larmutrustning ansluten till RÄDDNINGSTJÄNSTEN STORGÖTEBORG <small>Göteborg Mölndal Kungsbacka Häryda Partille</small>
LARM ID. 1234 5678 01 SYSTEM 1234	
Vid prov kontorstid: Ring 031-21 41 44 alt. 031-335 28 63 (Larmadministration) Övr. tid 031-335 26 00 (Alarmcentral)	

Figur ovan är exempel på dekal med larmid och systemnr (i röda siffror)